

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

22. november 2001 *

I de forenede sager C-541/99 og C-542/99,

angående anmodninger, som Giudice di pace de Viadana (Italien) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Cape Snc

mod

Idealservice Srl (sag C-541/99),

og

Idealservice MN RE Sas

mod

OMAI Srl (sag C-542/99),

* Processprog: italiensk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 2, litra b), i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29),

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, F. Macken (refererende dommer), og dommerne C. Gulmann og J.-P. Puissochet,

generaladvokat: J. Mischo

justitssekretær: afdelingschef D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- den italienske regering ved U. Leanza og G. Castellani Pastoris som befuldmægtigede, bistået af avvocato dello Stato D. Del Gaizo
- den spanske regering ved S. Ortiz Vamonde, som befuldmægtiget
- den franske regering ved K. Rispal-Bellanger og R. Loosli-Surrans, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. França og P. Stancanelli, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 17. maj 2001 er afgivet mundtlige indlæg af Idealservice Srl ved avvocatessa R. Chiericati, af den italienske regering ved D. Del Gaizo og af Kommissionen ved M. França og P. Stancanelli,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. juni 2001,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved to kendelser af 12. november 1999, indgået til Domstolen den 31. december 1999, har Giudice di pace di Viadana i medfør af artikel 234 EF forelagt tre præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af artikel 2, litra b), i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29, herefter »direktivet«).

- 2 Spørgsmålene er blevet rejst under to sager, der føres af henholdsvis Cape Snc (herefter »Cape«) mod Idealservice Srl og Idealservice MN RE Sas mod OMAI Srl (herefter »OMAI«) vedrørende opfyldelsen af standardkontrakter, der indeholder en bestemmelse, der udpeger Giudice di pace di Viadana som værneting, og hvis gyldighed anfægtes af Cape og OMAI under påberåbelse af direktivet.

De relevante retsregler

- 3 Direktivets formål er ifølge artikel 1, stk. 1, at sikre indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.
- 4 Det bestemmes i direktivets artikel 2, litra b):

»I dette direktiv forstås ved

[...]

- b) 'forbruger': en fysisk person, der i forbindelse med de af dette direktiv omfattede aftaler ikke handler som led i sit erhverv.«

- 5 Direktivets artikel 2, litra c), definerer begrebet »erhvervsdrivende« som »en fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med de af dette direktiv omfattede aftaler handler som led i sit erhverv, hvad enten det er offentligt eller privat«.

Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 6 Idealservice MN RE Sas og Idealservice Srl (herefter »Idealservice«) indgik henholdsvis den 14. september 1990 og den 26. januar 1996 to kontrakter med OMAI og Cape om levering af drikkevareautomater, der blev installeret i de to sidstnævnte selskabers lokaler, og som var beregnet til udelukkende at skulle benyttes af deres ansatte.
- 7 I forbindelse med opfyldelsen af disse kontrakter gjorde Cape og OMAI indsigelse mod et betalingspålæg, idet de gjorde gældende, at den værnetingsklausul, som kontrakterne indeholder, er urimelig i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1469a, nr. 19, i den italienske codice civile, og derfor ikke kan gøres gældende over for kontraktens parter i henhold til samme lovs artikel 1469d.
- 8 Den forelæggende ret har fastslået, at dens kompetence til at træffe afgørelse i de to verserende sager afhænger af fortolkningen af de nævnte bestemmelser i codice civile, der har karakter af en »nøjagtig gennemførelse« af direktivets bestemmelser. Navnlig begreberne »erhvervsdrivende« og »forbruger«, der er omhandlet i artikel 1469a i codice civile, er ifølge retten en ordret gengivelse af definitionerne i direktivets artikel 2.

9 I de to sager har Idealservice gjort gældende, at Cape og OMAI ikke kan betragtes som forbrugere i direktivets forstand. De har til støtte herfor anført dels, at Cape og OMAI er selskaber og ikke fysiske personer, dels at Cape og OMAI har underskrevet de kontrakter, der er genstand for hovedsagen, i forbindelse med udøvelse af deres erhvervsmæssige virksomhed.

10 Da Giudice di pace di Viadana finder, at afgørelsen af de to sager, der er indbragt for retten, afhænger af en fortolkning af direktivet, har retten besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, der er formuleret ens i de to sager:

»1) Kan en erhvervsdrivende, der gennem en aftale med en anden erhvervsdrivende under anvendelse af en af sidstnævnte udfærdiget formular, som denne sædvanligt benytter i sin erhvervsmæssige virksomhed, køber en tjenesteydelse eller en vare, der alene er tiltænkt hans ansatte og uden enhver forbindelse med den erhvervsmæssige virksomhed, han selv sædvanligvis driver, anses for forbruger? Kan det i et sådant tilfælde antages, at den pågældende ikke har handlet som led i sit erhverv?

2) Kan, såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, en hvilken som helst person eller institution, når den ikke handler som led i den erhvervsmæssige virksomhed, den sædvanligvis udfører, eller med henblik på formål, der falder inden for denne virksomhed, anses for forbruger, eller omfatter begrebet 'forbruger' udelukkende fysiske personer og ikke andre retssubjekter?

3) Kan et selskab anses for forbruger?«

- 11 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 17. januar 2000 er sagerne C-541/99 og C-542/99 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 12 Med det andet og det tredje spørgsmål — som det er hensigtsmæssigt at behandle først — ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om begrebet »forbruger«, som defineret i direktivets artikel 2, litra b), skal fortolkes således, at det kun sigter til fysiske personer.
- 13 Idealservice, den italienske og den franske regering samt Kommissionen har gjort gældende, at begrebet »forbruger« udelukkende sigter til fysiske personer.
- 14 Den spanske regering har derimod anført, at selv om det efter fællesskabsretten principielt gælder, at juridiske personer ikke er forbrugere i direktivets forstand, er en fortolkning, hvorefter begrebet udstrækkes til også at omfatte juridiske personer, ikke udelukket. Den har sammen med den franske regering gjort gældende, at direktivets definition af begrebet forbruger ikke fratager medlemsstaterne muligheden for ved gennemførelsen af direktivet i national ret at betragte et selskab som en forbruger.
- 15 I den forbindelse bemærkes, at en forbruger i direktivets artikel 2, litra b), defineres som »en fysisk person«, der opfylder de i bestemmelsen fastsatte betingelser, hvorimod begrebet »erhvervsdrivende« i direktivets artikel 2, litra c), defineres under henvisning til både fysiske og juridiske personer.

- 16 Det fremgår således klart af ordlyden af direktivets artikel 2, at en person, der ikke er en fysisk person, og som indgår en kontrakt med en erhvervsdrivende, ikke kan betragtes som en forbruger i bestemmelsens forstand.
- 17 Herefter skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at begrebet »forbruger«, som defineret i direktivets artikel 2, litra b), skal fortolkes således, at det udelukkende sigter til fysiske personer.

Det første spørgsmål

- 18 Henset til svaret på det andet og det tredje spørgsmål er det ufornuddent at besvare det første spørgsmål.

Sagsomkostningerne

- 19 De udgifter, der er afholdt af den italienske, den spanske og den franske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Giudice di pace di Viadana ved kendelse af 12. november 1999, for ret:

Begrebet »forbruger«, som defineret i artikel 2, litra b), i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, skal fortolkes således, at det udelukkende sigter til fysiske personer.

Macken

Gulmann

Puissochet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. november 2001.

R. Grass

F. Macken

Justitssekretær

Formand for Tredje Afdeling